

Pla operatiu contra la violència vers les dones 2001- 2004

Programa municipal per a les dones 2001-2004

INDEX

Introducció

1. Les polítiques contra la violència vers les dones
2. La situació de la violència de gènere a la ciutat
3. Els serveis municipals d'atenció a les dones que pateixen situacions de violència i la cooperació amb el teixit associatiu
4. Els criteris d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona
5. Escenari i principis orientadors del Pla municipal contra la violència vers les dones
6. Metodologia d'implementació, seguiment i avaluació del Pla
7. Objectiu general i línies estratègiques del Pla
8. Objectius estratègics i objectius operatius del Pla

Introducció

La violència contra les dones és un fenomen social que té múltiples i diferents dimensions. Constitueix no només un atemptat contra els drets humans sinó també un obstacle per al desenvolupament personal de les dones i una dificultat per a la seva participació en tots els àmbits de la societat. Està reconegut que es tracta d'un fenomen de caràcter estructural i que la diversitat de factors que intervenen obliga a tractar-los de forma integrada. La violència contra les dones va més enllà de l'excepcionalitat dels casos individuals i és un fenomen que reflecteix les relacions de poder i el manteniment d'un model social basat en la desigualtat.

Malgrat els esforços de Institucions, professionals, teixit associatiu i ciutadania, per abordar aquesta problemàtica i per avançar en l'eradicació de la violència, les xifres demostren que la violència de gènere no ha disminuït, que segueix present en amplis sectors i que tampoc el nombre de víctimes disminueix. L'Ajuntament de Barcelona, conscient de que el problema persisteix i reconeixent que cal impulsar noves iniciatives, vol donar un gir al conjunt d'estratègies municipals adreçades a la prevenció, sensibilització social i assistència a les dones que pateixen situacions de violència. Malgrat haver estat pioners a la ciutat en la creació de recursos per atendre a dones que han patit situacions de violència a la llar i malgrat l'experiència de tots aquests anys de treball en l'atenció a les dones víctimes, cal continuar realitzant accions i dedicant més recursos i esforços per lluitar contra aquest fenomen, però cal també dissenyar noves estratègies.

Les recomanacions d'instàncies, grups i organismes, nacionals i internacionals, apunten la necessitat d'avançar de manera diferent en les estratègies d'eradicació del fenomen de la violència contra les dones, en la necessitat d'incidir de forma coherent des de molts diversos àmbits (educatius, legals, comunicatius, assistencials,...) i d'adoptar mesures de caràcter integrat. Atesa la complexitat del fenomen, la prevenció i les polítiques públiques han de ser portades a terme coordinadament i coherentment per diferents instàncies, jurídiques, assistencials, sanitàries, comunitàries, etc.

L'administració local, com a instància més propera a la ciutadania es configura com espai privilegiat per a la intervenció en aquest àmbit. L'abordatge integral de la problemàtica requereix, però, la col·laboració i interacció de tots els potencials agents que intervenen en aquest àmbit. Cal per tant impulsar un marc d'actuació que permeti optimitzar i racionalitzar els recursos, així com sumar esforços i intervencions orientades a disminuir la incidència de la violència de gènere i domèstica a la ciutat i avançar en la seva eradicació.

Des del I Pla Municipal per a les dones de l'any 1991, que va estar la primera formulació de polítiques a mitjà i llarg termini en relació a les dones, l'Ajuntament de Barcelona ha fet un esforç important per no restringir les polítiques de dones a l'àmbit purament assistencial, desenvolupant estratègies específiques adreçades a les ciutadanes en els diferents àmbits d'actuació: educació, ocupació, cultura, espai urbà, participació, informació, etc. El nou Programa municipal per a les dones 2001-2003, vol continuar impulsant aquesta cultura política que s'ha anat construint en els darrers anys conjuntament amb les dones de la ciutat, però també vol posar un accent específic en el tema de la violència, en tant que avançar en l'eradicació de la violència vers les dones significa també avançar cap a una societat plenament democràtica.

Aquest Pla Operatiu contra la violència vers les dones és, doncs, la concreció d'una de les línies estratègiques del Pla Municipal per a les dones. Preten establir un marc d'actuació que permeti reforçar i millorar els recursos actuals i crear-ne de nous, però també afavorir la coordinació dels esforços i les iniciatives de tots els agents socials implicats en l'abordatge d'aquest fenomen.

1. Les polítiques contra la violència vers les dones

La violència contra les dones o la violència de gènere

La violència contra les dones s'ha exercit històricament i, malgrat els avenços obtinguts en el camí vers la igualtat d'oportunitats, es continua exercint sota els paràmetres d'una societat estructurada sota el desequilibri de les relacions de poder i degut a la socialització de dones i homes des de la perspectiva patriarcal. La distribució de rols en funció de gènere situa les dones en un lloc vulnerable per patir les agressions que, generalment, son exercides per la figura masculina. Així, el problema de la violència contra les dones no és un problema de fets delictius excepcionals, si no que respon a una situació de discriminació de les dones comú a totes les societats. Les NNUU reconeixen que la violència contra les dones esdevé un gran obstacle per assolir la igualtat d'oportunitats i l'avenç de les dones i, conseqüentment l'avenç i el desenvolupament dels Estats i de les diferents societats.

Les diferents Declaracions i Resolucions d'organismes internacionals i trobades d'experts i expertes de tot el món han anat evidenciant que la violència és el resultat d'una situació de discriminació encara present i que sense l'eradicació de la violència no hi haurà un avenç de les dones ni de les societats:

- L'any 1972 es celebra a Brussel·les el "Tribunal contra els crims comesos contra les dones, amb l'assistència de mes de 2000 dones de 40 països.
- A la ciutat de Mèxic, l'any 1975 es proclama l'Any Internacional de la Dona, on es posa emfasi en la necessitat d'aturar la violència contra les dones i nenes
- L'any 1980 el grup d'experts/tes de les Nacions Unides reconeix que la violència vers les dones es el crim encobert mes freqüent del món.
- Per primera vegada, l'any 1986, el Parlament Europeu tracta el greu problema que suposa la violència domèstica, i a la resolució A-44/86, sobre agressions a les dones, considera dins d'aquest problema des de les agressions sexuals i les de l'àmbit domèstic fins a la prostitució.

L'any 1995, a la IV Conferència Mundial de les Nacions Unides sobre les Dones, celebrada a Pequín, es va acordar la **Declaració sobre l'eliminació de la violència contra les dones** on es fa, per primera vegada una definició del que és la violència de gènere (article 113): l'expressió "**violència contra les dones**" **significa qualsevol acte de violència basada en el gènere que té com a resultat, o es probable que tingui com a resultat, uns danys o patiments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent-hi les amenaces dels esmentats actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant a la vida pública com a la privada.**

Segons l'informe elaborat per les Nacions Unides al setembre de 2000 sobre l'estat de la població mundial, dones de tot el món pateixen violència de gènere, dones de totes les edats i condicions socials. Almenys una de cada tres dones ha estat apallissada, obligada a mantenir relacions sexuals o ha patit qualsevol tipus d'agressió. La violència de gènere fa víctimes també a dones i nenes en els conflictes bèl·lics, fa víctimes a nenes que pateixen la mutilació sexual (ablació), fa víctimes a dones dins el món laboral, fa víctimes a les criatures de les persones implicades (víctima i agressor) en situacions de violència que es viuen dins l'àmbit familiar.

La OMS considera que la violència de gènere es un greu problema de salut pública i provoca danys greus a les persones afectades. Així, fins i tot, segons la magnitud de les agressions, pot provocar malalties associades al patiment, dificultats importants per a la recuperació del trauma (síndrome de la dona maltractada) i, en el pitjor dels casos, la mort de les víctimes.

Des d'aquesta perspectiva, parlarem de violència vers les dones o de gènere, sota els següents paràmetres:

Violència psicològica

Els actes o conductes d'abús que poden causar la desvaloració de qui la pateix, provocant la disminució o pèrdua d'autoestima i amb repercussions greus que dificulten en gran mesura el tractament i recuperació de les víctimes. Dins els tipus de violència psicològica s'emmarquen les relacions d'abús emocional, econòmic, social, ambiental i verbal (humiliacions, insults, crits, menyspreus, burles, acusacions, privacions de llibertat, abandó...).

Violència física

Qualsevol acte de força intencionat que provoqui o pugui provocar danys en el cos de la dona agredida (cops, ferides, cremades, fractures, apallissaments...)

Violència sexual

S'entén per violència sexual l'obligació a mantenir qualsevol tipus de relació sexual contra la voluntat de la dona. També s'inclouen les violacions, altres agressions sexuals (assetjament) i els abusos sexuals als i les menors. Les víctimes de violència sexual pateixen la resta de violències descrites anteriorment (física i psicològica o emocional).

Violència domèstica o familiar

La violència domèstica és la manifestació de la violència de gènere més habitual, s'exerceix majoritàriament dins l'àmbit familiar on, malgrat les creences culturals entorn a la família, (respecte-protecció-creixement) es marquen les diferències que afavoreixen i provoquen les conductes agressives. També s'exerceix freqüentment a l'àmbit públic, especialment en els casos d'atacs de la parella o exparella en el decurs dels tràmits vinculats a la separació de les persones implicades. Aquest tipus de violència comprèn la física, psicològica o emocional i, molt sovint la violència sexual.

També es considera violència domèstica o familiar els maltractaments vers la infància i la vellesa, persones també vulnerables de patir les conseqüències d'una relació intrafamiliar deteriorada i amb l'hàbit de resoldre les situacions de conflicte per la força i sense diàleg.

L'atenció a les situacions de violència vers les dones: antecedents

La violència vers les dones es va començar a denunciar des dels moviments de dones de finals dels anys seixanta en els Estats Units d'Amèrica del Nord i Gran Bretanya. Fruit d'aquesta lluita, es va fundar el primer Refugi per a Dones Maltractades a Londres el 1971, gestionat per dones del moviment feminista i amb llarga experiència de reivindicacions i assistència des de la militància.

A l'Estat espanyol i a Catalunya també es va abordar aquesta problemàtica des del moviment feminista, organitzant accions per a la sensibilització pública i campanyes de denúncia de la situació de moltes dones maltractades sense possibilitats de sortir del cercle de la violència.

L'any 1980, a Barcelona, l'Associació Grup l'Alba, composta per dones professionals procedents de diferents camps del feminisme, amb l'objectiu de donar assistència a dones víctimes de maltractaments i agressions sexuals, van adreçar-se a les institucions en demanda d'un Centre d'atenció específica a dones en situació de risc. L'Ajuntament de Barcelona, assumeix la iniciativa davant d'aquesta problemàtica i inaugura, l'any 1982, el primer centre d'atenció a dones agredides de l'Estat espanyol, el Centre d'Informació i Urgències per a la Dona (CIUD), actualment Servei d'Atenció a la Dona.

Des dels govern central, les primeres respostes institucionals es comencen a donar l'any 1983-84, amb la publicació de les primeres dades relatives a denúncies per maltractaments a les comisaries de Policia i amb la creació de la primera Casa d'Acollida per a dones maltractades. L' Instituto de la Mujer va donar prioritat, dins de les polítiques per a les dones, a l'atenció a víctimes de violència de gènere i va donar suport a la creació de les futures cases d'acollida, a la formació a professionals des de la perspectiva de gènere i a la creació de centres d'Informació per a les dones (assessorament i informació en temes de desigualtats en l'àmbit laboral, jurídic, psicosocial...) a diferents ciutats de l'Estat.

Va ser també a Barcelona on es va organitzar, al desembre de 1985, la primera trobada de Cases Refugi i Centres d'Informació a les dones, on es va acordar adoptar el terme Casa d'Acollida, amb l'assistència de professionals de les set cases en funcionament en aquell moment. Les conclusions de l'encontre van demostrar que la tasca per l'eradicació de la violència vers les dones no només ha de contemplar l'atenció a les víctimes, si no que era necessari abordar aquesta greu problemàtica amb accions de sensibilització pública, per així donar l'obligat caire preventiu i d'implicació de tota la societat i paral·lelament, assistir a les víctimes des d'una perspectiva integral.

La Casa d'Acollida per a Dones Maltractades i les seves criatures, depenent de l'Ajuntament de Barcelona, va començar a funcionar el novembre de 1986, la primera a Catalunya. Aquest mateix any es crea la Coordinadora Estatal de Treballadores de Cases d'Acollida. L'objectiu de la Coordinadora era donar formació a les professionals i proporcionar espais d'intercanvi d'experiències.

La Casa d'Acolliment de Barcelona, així com la resta de recursos d'atenció a les dones que es van posar en funcionament, van ser assumits de manera pràcticament exclusiva per l'Ajuntament. Durant els anys posteriors, es van realitzar millores per tal de garantir una atenció més ampla i eficaç. És igualment destacable durant aquest període l'impuls de les estructures i estratègies de participació de les entitats en la construcció de les polítiques socials a la ciutat a través de la creació del Consell Municipal de Benestar Social (Grup Dona) i la col·laboració amb entitats especialitzades del sector mitjançant convenis i subvencions.

Les estratègies d'atenció a les víctimes de violència de gènere a Catalunya també es van ampliar. Es van publicar estudis referents a la victimització de les dones a Barcelona i l'Àrea Metropolitana i resta de Catalunya, on es donava a conèixer que el 10% de les dones enquestades es sentien víctimes de violència física o psicològica, agressions que es produïen dins l'àmbit familiar majoritàriament. Malgrat els esforços col·lectius per eradicar la violència de gènere, la consciència pública no va augmentar suficientment. El tractament d'aquest fet continuava com a un afer d'àmbit més privat que de responsabilitat social.

La celebració a Barcelona, l'any 1996, de les Jornades "XX anys de feminisme a Catalunya", amb l'assistència de més de 3000 dones, planteja propostes molt clares orientades a tractar la violència de gènere des d'un marc teòric i interpretatiu que permeti una anàlisi global i interdisciplinària del problema, incidir en els mites, estereotips i creences existents, increment i millora de serveis i major implicació de les institucions.

Des de les institucions van canviant progressivament les formes d'abordatge de la problemàtica. Es planteja la necessitat d'elaborar plans, circuits, millores en l'atenció i reformes legals.

Tant a nivell internacional, a nivell de l'Estat espanyol, com a nivell de la Generalitat i a nivell local (FMC), totes les recomanacions en política d'atenció a dones que pateixen maltractaments o situacions de violència domèstica, s'orienten en la línia de la necessitat de la integralitat de les accions i la coordinació per a racionalitzar i optimitzar els recursos.

- El III Plan para la Igualdad de Oportunidades entre mujeres y hombres (1997), elaborat per l'Instituto de la Mujer, ja inclou un àrea exclusivament dedicada a la violència. L'any 1998 s'elabora el I Plan de Acción contra la violencia domèstica 1998-2000, al que ha seguit el II Plan Integral contra la violència domèstica 2001/2004.

- S'han presentat diferents iniciatives legislatives per part del govern de l'Estat per a garantir la protecció de les dones i les seves criatures en l'àmbit de la llar (modificacions del Codi Penal, de la Llei de Enjudiciament Civil, mesures adreçades al Consejo General del Poder Judicial, al Ministerio Fiscal, etc.).
- La Federació de Municipis de Catalunya es va posicionar respecte a la violència de gènere (1998), fent recomanacions per afrontar aquest problema des de les administracions locals i amb la implicació dels mitjans i agents de diferents sectors. El grup Dona de la FMC va considerar prioritari l'abordatge de la violència contra les dones i en l'àmbit de la llar a nivell local.
- L'any 1998 es va crear per acord del Govern de la Generalitat la Comissió d'anàlisi dels actes de violència contra les dones en l'àmbit de la llar, amb representants dels departaments de la Presidència, Sanitat, Ensenyament, Benestar Social, Justícia i Governació. L'objectiu d'aquesta Comissió era impulsar accions de manera conjunta des dels diferents departaments implicats en l'eradicació de la violència contra les dones, donant prioritat a l'elaboració d'un protocol interdepartamental d'atenció a la dona maltractada en l'àmbit de la llar. Fruit del treball d'aquesta Comissió és l'elaboració del Protocol Interdepartamental d'atenció a la dona maltractada en l'àmbit de la llar”.
- A principis de l'any 2001, l'Institut Català de la Dona presenta quatre iniciatives vers l'eradicació del problema:
 - Creació d'una Comissió interdisciplinària per l'elaboració, control i avaluació del Pla integral contra la violència de gènere
 - Presentació de l'esborrany de Pla Integral de prevenció, atenció i eradicació de la violència de gènere
 - Presentació de propostes de modificació del Codi Penal al Congrés dels Diputats
 - Presentació del Projecte de Llei de prevenció de la violència a la llar i en les relacions de parella

2. La situació de la violència de gènere a la ciutat

La informació disponible sobre la situació global de la violència de gènere a la ciutat, del seu abast i de la seva evolució en els darrers anys, és actualment excessivament segregada i en algun cas deficitària. Les fonts de dades provinents de diferents institucions i entitats públiques i privades utilitzen criteris i indicadors que actualment no són comparables ni contrastables. Molt més difícil és establir una comparació amb realitats d'altres ciutats de l'Estat o d'altres països.

Cal apuntar doncs una primera necessitat de disposar d'unes dades més complertes i més fiables sobre un fenomen on tant els factors desencadenants com els efectes són múltiples. En aquest sentit, caldria avançar en l'establiment d'indicadors comuns i consensuats entre les diferents institucions i entitats implicades en la intervenció contra la violència de gènere a la ciutat, que ens permetin una millor aproximació a la realitat i a la seva evolució, i en el futur avaluar l'impacte de les diferents accions i estratègies posades en funcionament.

En aquesta capítol presentem unes primeres dades provinents de diferents àmbits (policials, jurídics, assistencials) i que ens permeten una primera aproximació a les tendències que s'estan donant a la ciutat.

Dades sobre delictes de violència contra les dones. Any 2000

	Total Estat	Total Catalunya	Total BCN
▪ Delictes de violència contra les dones	28.177	3.429	946
Delictes contra la llibertad sexual	5.803	840	nd
Maltractaments	22.374	2.589	nd
▪ Persones mortes a mans de la parella	50	8	3

Font: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Dades sobre delictes de violència contra les dones. Gener-maig any 2001

	Total Estat	Total Catalunya	Total BCN
▪ Delictes de violència contra les dones	11.611	1.338	nd
Delictes contra la llibertad sexual	nd	nd	nd
Maltractaments	nd	nd	nd
▪ Persones mortes a mans de la parella	25	5	3

Font :Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Dades sobre denúncies tramitades per situacions de violència domèstica.

SAM BCN	1998	1999	2000
	2.167	2.574	2.930

Font: Policia de Barcelona

Dades d'atenció a situacions de violència dels Serveis Socials municipals

Serveis municipals	1998	1999	2000
Equip d'Atenció a la Dona (EAD)	Dones ateses 1.282	Dones ateses 986	Dones ateses 887
Acolliment de dones maltractades			
<i>Casa d'Acolliment municipal</i>	Persones ateses 78 (29 dones, 49 infants)	Persones ateses 80 (36 dones, 44 infants)	Persones ateses 107 (46 dones, 61 infants)
<i>Places concertades</i>	Persones ateses 25 (13 dones, 12 infants)	Persones ateses 24 (11 dones, 13 infants)	Persones ateses 18 (9 dones, 9 infants)
Acolliment temporal d'urgència per a dones maltractades	Persones ateses 171 (82 dones, 89 infants)	Persones ateses 173 (74 dones, 99 infants)	Persones ateses 219 (108 dones, 111 infants)
<i>Convenis i acords amb entitats col.laboradores i hotels.</i>			
TOTAL ACOLLIMENT	Total persones ateses 274 (124 dones, 150 infants)	Total persones ateses 277 (121 dones, 156 infants)	Total persones ateses 344 (163 dones, 181 infants)
Centres de Serveis Socials	Persones ateses 195 (0,5% del total d'usuaris CSS)	Persones ateses 323 (0,8% del total d'usuaris CSS)	Persones ateses 486 (1,1% del total d'usuaris CSS)
<i>Atenció a situacions de maltractaments a la llar</i>			

Font: Ajuntament de Barcelona

L'anàlisi d'aquestes dades i de l'evolució dels serveis assistencials prestats ens permet aproximar unes primeres tendències a la ciutat:

Increment de les denúncies tramitades i de les morts de dones

- Més dones afectades presenten denúncies a la Policia. Encara que no sempre reflecteixi un increment de les situacions de violència, si implica una major sensibilització i coneixement dels recursos existents per enfrontar-les.
- Les dades sobre morts a conseqüència de la violència s'han incrementat en el primer període de l'any 2001.

Creixement de la demanda d'acolliment temporal i d'urgència

- La demanda d'acolliment i les persones acollides s'ha incrementat en els darrers anys. L'any 2000, l'increment ha estat d'un 34,7% pel que fa a les unitats familiars ateses.

Increment d'actuació dels serveis socials d'atenció primària davant les situacions de maltractament vers les dones

- Increment d'atencions per situacions de maltractaments a la llar (poden incloure també maltractaments a infants i a gent gran), tant a nivell individual i familiar com a nivell de grups de suport psicosocial.

3. Els serveis municipals d'atenció a les dones que pateixen situacions de violència i la cooperació amb el teixit associatiu

3.1 Els serveis municipals

Serveis municipals d'atenció específica per a dones

Servei d'Atenció a la Dona

Aquest servei ofereix assessorament i orientació personal a les dones, derivant i/o complementant l'actuació dels serveis socials d'atenció primària. Ofereix assessorament jurídic, atenció social, suport psicològic, estudi de cada situació i derivació als recursos residencials apropiats en cada cas, seguiment dels casos, activitats de sensibilització per a la població en general.

Les dones poden accedir al servei directament, o bé derivades des de l'atenció primària, la xarxa sanitària, la xarxa judicial, la xarxa policial, la xarxa social o d'altres.

Serveis d'Acolliment temporal (Casa d'acolliment per a dones maltractades municipal i places d'acolliment concertades amb entitats)

L'acolliment temporal inclou dues modalitats, l'acolliment de d'urgències (fins un màxim de 15 dies) i l'acolliment de mitja estada (fins un màxim de 6 mesos).

Aquests serveis s'ofereixen a la Casa d'Acolliment municipal i a entitats privades en conveni o concert amb l'Ajuntament. Les prestacions pròpies d'aquests serveis són l'allotjament, l'alimentació, el suport educatiu, la gestió d'altres serveis necessaris (habitatge, salut, inserció laboral, etc.)

Aquests serveis ofereixen un espai d'acollida protegit del nucli de violència familiar, que permet a les dones millorar la seva situació personal, la seva autoestima i autonomia personal i treballar les bases per a un replantejament de les seves vides i dels seus fills i filles.

Serveis municipals d'atenció a la població en general

Oficina Permanent d'Atenció Social

És un servei que de forma immediata i puntual atén qualsevol situació social d'urgència fora dels horars habituals de funcionament de la resta de serveis socials de la ciutat i dels districtes.

Els serveis que es presten des de l'OPAS són l'atenció i valoració de cada cas, la intervenció puntual, la gestió dels recursos d'urgència necessaris (allotjament, ajuts econòmics d'urgència, transport, medicaments ,etc.) i la derivació cap als serveis corresponents, un cop atesa la situació d'urgència, per tal que es faci el tractament apropiat de cada situació o problemàtica.

Centres de serveis socials municipals

L'Ajuntament de Barcelona disposa d'una xarxa de 33 centres municipals de Serveis Socials (CSS) d'atenció primària, que ofereixen a totes les persones que ho necessiten, un espai d'acollida per buscar possibles solucions.

Els serveis socials d'atenció primària són el primer nivell d'atenció a problemes socials i a les persones que necessiten informació i assessorament. Les persones són ateses per un equip de professionals que informa, orienta, assessora i realitza els contactes i gestions necessàries en cada cas i també planifica i realitza projectes grupals i comunitari.

3.2 La cooperació amb el teixit associatiu

Els serveis de les entitats socials vinculats amb la prevenció, sensibilització i atenció a la violència de gènere, que compten amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Joventut Femenina. Casa de la Jove

Acolliment temporal a dones joves en situació límit, orientació psicològica i recerca de treball durant l'acolliment.

Associació S. Pere Claver

Pis Aura per acolliment de dones maltractades i fills/filles

Filles de la Caritat

Llar de Pau per acolliment de dones maltractades

Associació contra la Violència Familiar- Grup Tamaia-

Grups d'ajuda mútua per a dones víctimes de la violència familiar

Sensibilització i divulgació

Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment

Ofereixen ajuda, assessorament, orientació i representació jurídica a dones que han patit violació o agressions sexuals.

Associació Lligam

Pis d'acollida per a dones amb greus problemes d'exclusió social

Associació Surt

Realitzen formació i inserció laboral per dones de col·lectius amb greus dificultats.

Associació Benestar i desenvolupament. Projecte "LARIS"

Centre de tractament de la violència familiar amb tots els membres de la família

Associació Catalana de Dones de Carreres Jurídiques

Assessorament jurídic a dones i a nens maltractats

Associació de dones juristes THEMIS

Sensibilització i prevenció de maltractaments.

Associació Institut Genus

Servei d'atenció i prevenció dels maltractaments en el nucli familiar

Fundació Ma. Aurèlia Capmany

Servei d'informació, assessorament i mediació per a dones en l'àmbit laboral, de violència domèstica i de la vida familiar (SIAM)

4. Els criteris d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona

Els diferents aspectes abordats en els apartats anteriors, és a dir, les tendències en les polítiques contra la violència de gènere, la situació de la violència de gènere a la ciutat, l'actuació dels serveis municipals d'atenció a les dones que pateixen violència i l'actuació de les diverses entitats del teixit associatiu, constitueixen elements clau per definir el marc de referència que cal considerar al plantejar els criteris d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona.

D'un altra banda comptem amb tot un seguit de propostes i recomanacions de diferents òrgans i espais de participació de les dones de la ciutat, com són el Consell de dones de Barcelona, el Consell Municipal de Benestar Social i el I Congrés de Barcelona.

Finalment, el Programa d'Actuació Municipal assenyala, dins el conjunt dels objectius municipals, d'abast molt més ampli, aquells objectius estratègics específics en aquest terreny. El PAM 2000-2003 recull evidentment els antecedents de l'actuació municipal, les recomanacions d'organismes i entitats nacionals i internacionals i les recomanacions fetes pels diferents òrgans de participació existents al municipi.

El Programa d'Actuació Municipal (PAM) 2000-2003, destaca dins de les polítiques municipals, cinc prioritats

- Impulsar la realització de campanyes de sensibilització sobre la violència encaminades a aconseguir zero tolerància a la violència vers les dones.
- Millorar, diversificar i ampliar els recursos d'acolliment per a dones maltractades: traslladar la casa d'acolliment a un nou equipament, ampliar el nombre de places, crear una unitat d'acolliment d'urgències per a dones maltractades.
- Diversificar la tipologia de places d'acolliment residencial en col.laboració amb entitats del teixit associatiu pr adaptar-se millor a les necessitats de cada dona i el seus fills.
- Dissenyar un model integrat d'atenció socio-sanitària per dones amb problemàtiques de toxicomanies i/o salut mental i que a més són maltractades.
- Impulsar programes preventius contra les agressions a les dones (propis o en col.laboració amb les entitats), estretant la col.laboració amb la Fiscalia.

Consell Municipal de Benestar Social

El Consell Municipal de Benestar Social és l'òrgan consultiu i de participació del que s'ha dotat l'Ajuntament per tal d'incorporar als diferents sectors de la ciutat en la definició de la política municipal de Benestar Social. El grup dona del CMBS, a partir de l'anàlisi i debat sobre la realitat a la ciutat, elabora conclusions i propostes de treball que el Consell trasllada a les institucions competents. Durant tot un any el grup va treballar específicament els temes de violència vers les dones i va plantejar un conjunt de recomanacions i propostes que es detallen:

- La realització per part de l'Ajuntament de Barcelona d'un Pla integral per eradicar la violència contra les dones, dins del marc d'actuació del PAM i situat en el Pla Municipal per a les dones.
- Ampliació a tots els districtes de la ciutat de l'experiència duta a terme a Nou Barris i aprofitament de totes aquelles experiències similars ja existents, aprofitant l'impuls, el saber i les pràctiques dels grups de dones que lluiten contra aquest tipus de violència.
- Fer programes que actuïn sobre la prevenció de la violència de gènere i sobre l'assistència a les dones. Específicament es recomana dur a terme programes a l'àrea d'ensenyament sobre l'educació per la pau i l'educació no sexista i el seguiment i la denúncia del tractament inadequat que els mitjans de comunicació donen al tema de la violència contra les dones.
- Fer programes per aconseguir la sensibilització ciutadana (estendre experiències com la maleta pedagògica, el programa de Nou Barris, etc...)
- Fer estudis sobre la cultura de la violència.

- Ampliar la cobertura dels serveis municipals d'atenció primària a dones víctimes de maltractaments. Impulsar de manera continuada la formació i el suport als professionals d'aquests serveis. Impulsar serveis de mediació familiar i comunitària.
- Promoure unitats de coordinació de les actuacions, serveis, informació, ... de totes les administracions que intervenen a Barcelona, entorn de la violència contra les dones.
- Suggestir al grup Dona de la Federació de Municipis que elabori un protocol comú capaç d'unificar les primeres actuacions a seguir en cas de maltractament.

Congrés de les Dones de BCN

Aquest congrés, convocat pel Consell de dones de Barcelona va reunir 2000 ciutadanes i va suposar un procés de participació i treball conjunt entre l'administració municipal i el teixit associatiu de dones de Barcelona. L'objectiu principal del Congrés va ser el de definir un model de ciutat que doni resposta als desitjos i necessitats de les barcelonines en tota la seva diversitat. Les propostes resultats del Congrés van ser múltiples i diverses, i algunes d'elles anaven dirigides específicament a l'àmbit de la violència vers les dones. La conclusió es formulava en els següents termes: *promoure que Barcelona sigui la primera ciutat de la no violència i la convivència entre homes i dones, fent una campanya de sensibilització per a la prevenció de la violència i agressions sexuals, educació a les escoles, a la família i al carrer, creació de serveis especialitzats als districtes i increment del nombre de places als centres d'acollida*

Sensibilització social per a la prevenció de la violència i agressions sexuals

- Diversificar els mitjans informatius sobre els recursos existents en el terreny de la violència, agressions sexuals i assetjaments
- Estudiar els tipus de maltractaments que reben les dones disminuïdes, tant a nivell físic (agressions) i de comunicació (no sortir de casa) com psicològics.
- Elaborar tríptics informatius sobre drets i serveis
- Arbitrar mesures perquè les dones immigrants que han vingut per reagrupació familiar puguin lluitar pels seus drets davant els maltractaments, sense la amenaça d'expulsió.
- Promoure una xarxa de ciutadans/nes que elabori un manifest per la no violència i la convivència a BCN, tant de l'àmbit privat com del públic.

Atenció i suport a les dones agredides tant físicament com psicològicament

- Creació de serveis específics, amb atenció permanent, atesos per personal especialitzat, donant cobertura als grups de suport ja existents que treballen des d'una perspectiva de gènere.
- Dotació de professionals expertes en el llenguatge dels signes per a la comunicació amb persones sordes.
- Creació d'un telèfon 900, atès també professionals amb formació específica.
- Consideració d'un altre aspecte de la violència domèstica: la d'alguns/nes fills i filles

Increment del nombre de places als centres d'acolliment i millora dels recursos per a la rehabilitació

- Cases d'acolliment de fàcil accés, sense barreres arquitectòniques per tal que puguin accedir tant les dones disminuïdes físiques com les cegues, diferenciant centres que puguin acollir en cas d'urgència i centres de tractament i rehabilitació .
- Recordar la normativa europea que recomana una plaça per cada 10.000 habitants.

Malgrat els esforços d'institucions, professionals, teixit associatiu i ciutadania, la violència de gènere no disminueix a la ciutat. L'atenció a les víctimes de violència de gènere ha anat augmentant pel que fa a recursos i iniciatives públiques i privades, però és evident que els resultats són encara insuficients.

L'Ajuntament de Barcelona vol donar com ja s'ha esmentat, un gir al conjunt d'estratègies municipals, i dissenyar noves estratègies orientades a disminuir la incidència de la violència de gènere i domèstica, i fer els esforços necessaris per eradicar-la, amb l'objectiu d'aconseguir que la ciutat, en un futur no molt llunyà, manifesti zero tolerància a les conductes agressives vers les dones.

Aquest posicionament de l'Ajuntament de Barcelona es concreta amb una proposta específica d'intervenció a la ciutat, a través de la realització d'un Pla Operatiu en el període 2001-2003, amb estratègies, objectius i mesures clarament definides i calendaritzades.

Aquest Pla Operatiu respon a la filosofia que es desprèn de totes les propostes i recomanacions fetes, en el marc de les competències municipals. Tot i que parteix de l'important treball realitzat fins ara, propugna un salt qualitatiu important en les estratègies portades a terme fins al moment, des d'una perspectiva d'integralitat i de coordinació de les diferents instàncies implicades.

5. Escenari i principis orientadors del Pla

L'escenari a partir del qual es planteja el Pla Operatiu contra la violència vers les dones, està definit per un conjunt de tendències de l'entorn, que sens dubte afavoriran el desplegament del Pla i també per un conjunt de tendències de la pròpia ciutat i del treball dut a terme fins el moment, tant per part de les administracions, com per part de les entitats socials i grups de dones de la ciutat.

L'impuls d'iniciatives legislatives per garantir la protecció de les dones i les seves criatures en l'àmbit de la llar

- A nivell del govern de l'Estat (modificacions del Codi Penal, de la Llei de Enjudiciament Civil, mesures per al Consell General del Poder Judicial, Ministeri Fiscal, etc.)
- A nivell del govern de la Generalitat (Projecte de Llei de prevenció de la violència a la llar i en les relacions de parella)

S'han modificat perfils dels delictes (tipificant maltractaments psíquics, l'habitabilitat de la violència), s'ha possibilitat l'aplicació de mesures de distanciament físic entre autor i víctima, la intervenció del Ministeri Fiscal en els actes de judicis orals, l'adequació de la sanció penal a les possibles conseqüències sobre la víctima, modificacions en relació als delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual (reparació del terme violació, del delictes de corrupció de menors, la inclusió de l'assajament sexual).

Evidentment totes aquestes modificacions i reformes legislatives requereixen avançar també en la formació i sensibilització dels i les professionals de la judicatura a l'hora d'aplicar les mesures corresponents, així com avançar en noves propostes que permetin protegir millor les possibles víctimes d'actes violents i sancionar als autors.

En aquest sentit, el conjunt de mesures legislatives i procedimentals establertes en el II Plan Integral contra la violència domèstica 2001-2004 a nivell del govern de l'Estat, planteja un seguit d'accions del Ministeri de Justícia en relació a la Llei d'enjudiciament Criminal, Codi Penal, Fiscalia i Consell General del Poder Judicial, que juntament amb les que es puguin promoure des del Parlament de Catalunya i el Govern de la Generalitat, propiciaran un escenari de treball més favorable a la prevenció i eradicació de la violència.

Accions integrals davant la violència vers les dones

Tant a nivell internacional, a nivell de l'Estat espanyol, com a nivell de la Generalitat i a nivell local (FMC), totes les recomanacions en política d'atenció a dones que pateixen maltractaments o situacions de violència domèstica, s'orienten en la línia de la necessitat de la integralitat de les accions i la coordinació per a racionalitzar i optimitzar els recursos:

- II Plan Integral contra la violència domèstica 2001-2004. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
- Sugeriment per a una bona atenció a les dones víctimes de violència domèstica als municipis. FMC, any 2000.
- Protocol interdepartamental d'atenció a la dona maltractada en l'àmbit de la llar. Generalitat de Catalunya. Comissió d'anàlisi dels actes de violència contra les dones en l'àmbit de la llar, any 2000.
- En procés d'elaboració el Pla Integral de prevenció, atenció i eradicació de la violència de gènere del govern de la Generalitat.

Creació de nous recursos i potenciació dels existents lligats als plans d'acció integral

Paral·lelament a la demanda de coordinació institucional i racionalització de recursos, s'estan plantejant noves propostes de creació de recursos i mecanismes que permetin disposar de suficients equipaments i serveis per donar cobertura i donar resposta a les necessitats de les víctimes.

- Potenciació de sistemes de denúncies telefòniques (telèfons d'atenció permanent, telealarmes, dotació de mòbils,..)
- Optimització i increment de serveis d'assistència i suport (grups d'autoajuda, sistemes d'assessoria legal, sistemes d'acompanyament, ...)
- Diferenciació entre recursos d'acolliment: cases d'acolliment, centres d'acolliment d'urgències, pisos tutel·lats.
- Impuls de Punts de trobada per a visites de pares i mares a menors en casos d'antecedents de violència domèstica

Creixement de la demanda d'acolliment temporal i d'urgència i increment de la complexitat de la problemàtica que presenten les dones

- Les demandes que arriben són més greus i requereixen més recursos tècnics i més serveis per a donar resposta (manca de xarxa social de suport, manca de recursos personals, problemàtiques afegides de toxicomanies i de salut mental, immigració -un 26% a l'any 2000-, etc).
- La demanda d'acolliment i les persones acollides s'ha incrementat en els darrers anys, tal com es pot constatar a les dades presentades.

Increment i diversificació dels recursos específics d'acolliment municipals i d'entitats privades per a dones maltractades

- Increment progressiu de places d'acolliment municipals, sigui des de la Casa d'Acolliment o en conveni amb entitats privades o a través d'hotels i pensions
- Increment de les entitats socials que ofereixen acolliment a dones que han patit situacions de violència

Increment d'actuació dels serveis socials d'atenció primària davant les situacions de violència vers les dones

- Increment dels grups de suport a dones que pateixen maltractaments des dels serveis socials d'atenció primària
- Increment de l'atenció individualitzada i familiar
- Increment dels programes específics de sensibilització i prevenció impulsats dels districtes

Increment de les iniciatives i serveis promoguts des de les entitats del teixt associatiu i des de la comunitat

- Increment d'iniciatives de treball promogudes per associacions veïnals, grups de dones dels barris, entitats dels barris
- Increment de l'oferta de serveis específics per al tractament i la prevenció de la violència per part de les entitats i ONG's

Principis i criteris que orienten l'elaboració d'aquest Pla

El marc d'actuació que es vol definir amb aquest Pla parteix d'uns criteris comuns a la majoria dels Plans municipals per sectors de població i està orientat per uns principis que responen a la realitat específica del fenomen de la violència vers les dones.

Els criteris que orienten qualsevol dels plans d'actuació en el sector de serveis personals, i evidentment aquest Pla són els següents:

- **La coordinació i cooperació interinstitucional**

El Pla té la voluntat d'implicar en el procés d'implementació a tots els agents públics i privats que estan intervenint en aquets àmbit. Es dissenyaran estratègies específiques i espais de treball conjunt per tal de fer efectiu aquest criteri. D'una banda es necessària la coordinació interinstitucional amb els diferents organismes i estaments de l'administració implicats (Serveis socials municipals, Institut Municipal d'educació de Barcelona, Departament de Benestar social, Consorci sanitari, Departament de Justícia, Cossos policials, Jutge Degà, Fiscalia,...). D'un altra, cal la concertació, cooperació i coordinació efectiva amb la iniciativa social de la ciutat, molta de la qual ja està intervenint amb eficàcia en aquest terreny.

- **La globalitat**

El Pla pretén ser un projecte per la ciutat, que aglutini el conjunt d'actuacions que es duguin a terme amb l'objectiu de l'eradicació de la violència, des d'una visió global del que succeeix i de les tendències de futur de Barcelona.

- **La integralitat**

El Pla desenvolupa línies de treball en diverses direccions, que pretenen incidir en diferents factors que actuen sobre la problemàtica de la violència. Cada una de les línies estratègiques que planteja el Pla preten abordar un d'aquests aspectes.

- **La participació i la corresponsabilització**

La participació del conjunt d'actors socials és un eix indiscutible en el procés d'elaboració i d'implantació del Pla. El lideratge municipal no pot substituir l'acció de les moltes organitzacions socials que treballen des de fa anys en l'àmbit de la violència contra les dones. Per contra, pot actuar com un catalitzador dels diferents actors establint les condicions necessàries per treballar. La participació ciutadana i la corresponsabilització de tots els actors implicats és el factor bàsic per aconseguir l'èxit del Pla i un dels principals motors que ha de permetre gestionar-lo i avaluar-lo.

- **La transversalitat**

El Pla es situa en el marc del Programa Municipal per a les dones de Barcelona, com un eix prioritari d'actuació. Com la resta de línies estratègiques, la transversalitat ha de ser un criteri orientador de les actuacions. Les accions que es desprenguin han de contemplar la multifactorialitat de les causes que generen la violència, i per tant caldrà un treball coordinat i transversal entre els diferents departaments municipals i entre les diferents institucions i instàncies implicades.

- **El coneixement de la realitat**

Cal disposar de dades segures i fiables sobre el fenomen de la violència a la nostra ciutat. Dades compartides per tots els agents implicats que permetin fer el seguiment de la problemàtica i avaluar l'impacte de les accions de millora i les mancances.

Els principis que orienten aquest Pla reflecteixen el fet que qualsevol estratègia que es posi en funcionament haurà d'incorporar necessàriament tres vessants. D'una banda *la prevenció dels actes violents* a través d'una educació basada en la igualtat d'oportunitats i la no discriminació per raons de sexe, d'una sensibilització de la societat i dels mitjans de comunicació. En segon terme, *l'atenció i l'assistència* a les persones que pateixen les situacions de violència o que conviuen en un context de risc, mitjançant el disseny d'estratègies específiques i l'adequació dels recursos existents. En últim terme, *les respostes sancionadores i pal·liatives*, que tenen a veure amb una adequada protecció a les víctimes i amb una intervenció molt especialitzada adreçada a la rehabilitació dels agressors.

1. La prevenció i la sensibilització per promoure la intolerància vers la violència

La prevenció representa un eix fonamental de qualsevol política. L'eradicació de la violència implica actuar sobre la multiplicitat de factors que la generen o que afavoreixen la seva emergència.

Són necessàries estratègies informatives, formatives i de sensibilització adreçades a tota la població que contribueixin a rebutjar tota forma de violència, a promoure models relacionals basats en el respecte al drets, en les responsabilitats individuals i en el respecte a les diferències, a promoure formes no violentes de resolució de conflictes, a promoure relacions igualitàries entre homes i dones i entre nois i noies.

Cal sensibilitzar la societat per tal que prengui consciència de la gravetat del problema i del caràcter delictiu de la violència domèstica. La societat ha de vehicular un missatge clar i inequívoc que no accepti ni toleri aquestes formes de violència. Treballar per tal que es redueixi la tolerància social vers la violència en general i vers la violència de gènere en particular.

Cal, finalment, impulsar estratègies de detecció precoç dels problemes i de la població vulnerable a situacions de risc de violència, i dissenyar estratègies de suport per a totes les persones implicades en les situacions de violència, tant les víctimes com els autors dels actes violents.

2. L'efectivitat i l'eficàcia en la resposta a les situacions de violència contra les dones

Cal incrementar l'eficàcia i l'efectivitat de les actuacions públiques i privades contra la violència vers les dones. Això significa assegurar que els recursos i els serveis responen a les necessitats de les persones víctimes de les situacions de violència (dones, infants,..) i a les característiques dels entorns violents.

Cal garantir que els serveis són accessibles i tenen capacitat de resposta a les diferents necessitats. Cal assegurar la continuïtat i la complementarietat dels serveis que s'ofereixen. Cal intervenir de manera eficaç en la detecció i derivació als serveis corresponents i la victimització secundària. Cal ampliar els mètodes de tractament i les formes actuals d'abordatge de les problemàtiques, sigui a nivell d'acolliment, de suport psicosocial, de tractament dels agressors i de tractament de la violència en general.

3. L'accessibilitat i la proximitat en les intervencions contra la violència vers les dones

Cal adaptar el funcionament dels serveis a les realitats particulars de les persones que pateixen situacions de violència (dones grans, dones autòctones, dones immigrants,...) i a les realitats territorials. Per tant, cal dissenyar serveis capaços de respondre a les diferents necessitats i d'adaptar-se a aquestes diferents realitats.

Cal vetllar per tal que les persones afectades per situacions de violència tinguin les mateixes possibilitats d'accés als serveis que precisen. La proximitat en el territori és una primera forma de facilitar aquesta accessibilitat i l'adaptació de la resposta a les diferents realitats socials i culturals.

Això requereix promoure entre els i les professionals, entitats i agents implicats, la necessitat d'adaptar les intervencions als valors i cultures diferents, a les realitats diferents de dones grans o de dones immigrants, etc.

4. La coordinació i el treball en xarxa entre els àmbits policial, judicial, social, sanitari i associatiu és imprescindible

Unes de les condicions essencials per l'èxit de les accions en matèria de violència domèstica i violència de gènere, són la coordinació dels serveis, la concertació amb els partners dels diferents sectors d'intervenció implicats i la formació adequada dels gestors i del personal d'aquests sectors.

Tot això basat en una comprensió comuna de la problemàtica i en l'avaluació conjunta dels serveis i dels programes.

Per assegurar una adequada resposta sanitària, social, comunitària, educativa i jurídica al problema de la violència, cal doncs adoptar una aproximació global i coherent a la problemàtica, tant des de cada sector, com globalment; assegurar aquesta concertació entre partners implicats; assegurar la coordinació i la complementació i assegurar la sensibilització i la formació dels i les professionals que intervenen.

6. Metodologia d'implementació, seguiment i avaluació del Pla

Els resultats i l'impacte d'aquest Pla operatiu contra la violència vers les dones a la ciutat, radicaràn en gran part en la metodologia d'implementació que es segueixi.

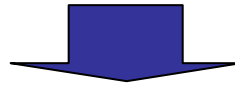
Tenint en compte els criteris i principis que orienten l'elaboració del Pla, aquest procés d'implementació es basarà en un seguit d'estratègies:

- **Consulta i debat en els diferents òrgans i espais de participació de les dones de la ciutat, tant a nivell de ciutat com a nivell de districtes**
Tot i que el pla recull una gran part de les propostes fetes des dels diferents òrgans i espais de participació, la presentació i el debat amb les pròpies dones i amb les entitats i associacions que treballen en aquest àmbit permetrà contrastar i enriquir les accions i mesures a desenvolupar en el període 2001-2003.
- **Creació d'una taula tècnica sectorial**
Formada pel personal tècnic municipal implicat en la gestió de serveis específics per a les dones dels districtes i dels territoris, aquesta taula assegura que el Pla respongui a les demandes i necessitats detectades a nivell de ciutat i de territoris, i facilita el consens i la transversalitat en el procés de desplegament dels objectius del Pla. Ha de garantir també l'avaluació i la reprogramació anual.
- **Creació d'una taula tècnica intersectorial**
Formada per responsables dels diferents sectors implicats en la prevenció i atenció a les situacions de violència: àmbit assistencial, àmbit sanitari, àmbit policial, àmbit judicial, àmbit associatiu, àmbit educatiu. Haurà de facilitar la implementació del circuit local d'actuació en casos de dones víctimes de violència, dissenyar protocols d'actuació interdisciplinària, consensuar i programar accions formatives, promoure accions conjuntes de prevenció i sensibilització, etc.
- **Establiment d'acords i convenis de col.laboració amb el teixit associatiu implicat**
Es preten que el conjunt d'accions i serveis actuals que es presten o porten a terme les diferents associacions, i sobretot les que puguin portar a terme en el futur, participin dels objectius del Pla i contribueixin a la seva execució.
- **Posada en funcionament d'un circuit local d'actuació en casos de violència domèstica**
La creació d'un circuit local d'actuació, amb protocols d'actuació interdisciplinària i acords específics d'actuació conjunta, serà una de les estratègies fonamentals per implementar el Pla. La seva missió és assegurar l'actuació més ràpida i més eficaç davant les situacions de violència contra les dones.
- **Elaboració i actualització periòdica d'uns indicadors bàsics sobre la situació de la violència vers les dones a BCN i la seva evolució com a part de l'Observatori de dones de la ciutat.**
Es farà una proposta d'indicadors comuns a tots els actors implicats per tal d'assegurar una aproximació comuna a les dimensions de la problemàtica a la ciutat, i un seguiment sistemàtic de les mesures que es portin a terme.
- **Elaboració informes anuals sobre estat d'execució del Pla**
Recolliran la síntesi de les actuacions portades a terme i l'avaluació de l'impacte de les mateixes
- **Presentació dels informes d'execució en les diferents taules polítiques i tècniques i als òrgans de participació de la ciutat**
Es garantirà la informació global i el debat sobre les mesures i actuacions portades a terme.

Objectiu general i línies estratègiques del Pla

Objectiu central del Pla

DISMINUIR LA INCIDÈNCIA DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE I PROMOURE UNA CIUTAT PER LA NO VIOLÈNCIA

Línia estratègica 1

Millorar, diversificar i ampliar la xarxa de recursos públics i privats per a la protecció i l'atenció a les persones víctimes de violència a la ciutat, tot garantint l'accessibilitat als recursos i l'adequació de l'atenció a les diferents necessitats de les dones

Línia estratègica 2

Incrementar la coordinació i cooperació entre els àmbits social, sanitari, policial, judicial i associatiu, en relació a la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència de gènere

Línia estratègica 3

Promoure estratègies educatives, preventives i de sensibilització encaminades a aconseguir la zero tolerància a la violència.

Línies i objectius estratègics del Pla

LÍNIA 1

Millorar, diversificar i ampliar la xarxa de recursos públics i privats per a la protecció i l'atenció a les persones víctimes de violència a la ciutat, tot garantint l'accessibilitat als recursos i l'adequació de l'atenció a les diferents necessitats de les dones.

1. Ampliar, millorar i diversificar l'atenció integral i l'acolliment temporal per a dones víctimes de violència, tot garantint l'adequació de l'atenció a les diferents necessitats de les dones (dones grans, dones immigrants, dones amb discapacitats,...)
2. Ampliar les places d'acolliment d'urgències per a dones víctimes de violència i millorar el servei telefònic d'atenció d'urgències les 24h.
3. Incrementar i millorar els serveis i recursos de suport per a dones a la sortida de centres d'acolliment
4. Incrementar i millorar els programes especialitzats en el tractament de la violència (víctimes i victimaris)
5. impulsar la intervenció davant l'assajament sexual en el lloc de treball

LÍNIA 2

Incrementar la coordinació i cooperació entre els àmbits social, sanitari, policial, judicial i associatiu, en relació a la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència domèstica i de gènere

1. Implementar un circuit local d'atenció a les dones víctimes de violència domèstica i elaboració del protocol d'actuació en els casos de violència domèstica
2. Disposar i actualitzar el mapa de violència domèstica i de gènere a la ciutat.
3. Impulsar els espais de coordinació estable en el que estiguin representats tots els àmbits professionals i socials relacionats amb la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència domèstica.
4. Impulsar accions formatives en l'àmbit de la violència de gènere a tots els sectors implicats (social, policial, jurídic, sanitari, associatiu)

LÍNIA 3

Promoure estratègies educatives, preventives i de sensibilització encaminades a aconseguir la zero tolerància a la violència.

1. Promoure i donar suport als programes i projectes dels territoris entorn a la violència domèstica i de gènere.
2. Impulsar la informació i la difusió de les estratègies, els serveis i recursos existents per tal que arribin als sectors més deficitaris.
3. Donar suport a les iniciatives sorgides des dels col·lectius de dones, ONG's i altres instàncies, entorn a la violència domèstica i de gènere.
4. Formació d'agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència.
5. Promoure estratègies de treball amb els diferents mitjans de comunicació.
6. Disseny d'estratègies educatives i de prevenció dins l'àmbit educatiu per promoure els comportaments igualitaris i solidaris i la resolució alternativa de conflictes.

Objectius estratègics i objectius operatius del Pla

Línia 1: Millorar, diversificar i ampliar la xarxa de recursos públics i privats per a la protecció i l'atenció a les persones víctimes de violència a la ciutat, tot garantint l'accessibilitat als recursos i l'adequació de l'atenció a les diferents necessitats de les dones

Ampliar, millorar i diversificar l'atenció integral i l'acolliment temporal per a dones víctimes de violència, tot garantint l'adequació de l'atenció a les diferents necessitats de les dones (dones grans, dones immigrants, dones amb discapacitats,...)

1. Millorar l'atenció integral que es presta de manera complementària des dels serveis específics de ciutat i des de l'atenció primària de districtes
2. Arbitrar mesures específiques per a dones immigrants víctimes de violència (mediació en els diferents serveis que atenen a dones víctimes de violència, eines per a la comunicació -traducció, follets explicatius en diferents idiomes-, accions informatives, etc.)
3. Millorar i ampliar les places d'acolliment temporal municipals (Trasllat Casa d'Acolliment)
4. Millorar el tractament específic a mares i criatures, per a la recuperació i l'adquisició de noves formes de relació des de la no violència. Impulsar l'aplicació del pla de qualitat a les Cases d'Acolliment de la ciutat.
5. Ampliar, millorar i diversificar les places d'acolliment en conveni o concertat amb entitats
6. Aconseguir major disponibilitat de places d'acolliment a les Cases d'acolliment gestionades per la Generalitat per a dones de Barcelona

Ampliar les places d'acolliment d'urgències per a dones víctimes de violència i millorar el servei telefònic d'atenció a urgències

1. Creació d'una unitat d'acolliment d'urgències a nivell municipal
2. Ampliar les places d'acolliment d'urgències en conveni o concert amb entitats
3. Garantir un Servei permanent d'atenció telefònica les 24 h.
4. Assegurar la formació als professionals de l'Oficina Permanent per millorar l'atenció a les situacions d'urgència de les dones

Incrementar i millorar els serveis i recursos de suport per a dones a la sortida de centres d'acolliment

1. Establir i/o ampliar la cobertura actual de programes d'atenció i suport psicològic a la població susceptible de ser atesa, en col.laboració amb entitats específiques i amb els serveis municipals (grups de suport i recuperació per a víctimes de violència de gènere, grups d'atenció a persones que conviuen amb la violència familiar, tallers d'habilitats socials,...)
2. Fomentar la composició de grups de suport a la sortida, ja sigui des dels serveis municipals o en col.laboració amb entitats. Potenciar la creació de nous grups d'ajuda mútua (GAM).
3. Incrementar les fórmules de suport per a la formació i la inserció laboral
4. Millorar les estratègies de suport per l'accés a l'habitatge a la sortida de les cases d'acolliment (pisos pont, mesures d'accés a l'habitatge prioritzant els grups familiars en precari, etc.)

Incrementar i millorar els programes especialitzats en el tractament de la violència (víctimes i victimaris)

1. Incrementar els programes de tractament individual i/o grupal a víctimes de violència adultes, en col.laboració amb entitats especialitzades
2. Incrementar els programes de tractament a fills/filles víctimes de violència directa o indirecta, en col.laboració amb entitats especialitzades
3. Potenciar els programes de tractament individual o grupal a victimaris (agressors) i afavorir la reaplicació d'experiències actuals
4. Dissenyar un model integrat d'atenció socio sanitària per a dones amb problemàtiques de toxicomanies i/o salut mental, víctimes de violència, en col.laboració amb Salut.

Impulsar la intervenció davant l'assajament sexual en el lloc de treball

1. Reactivar les mesures de prevenció i tractament de les situacions d'assajament sexual a l'Ajuntament

2. Facilitar mecanismes de resposta a situacions d'assajament a la ciutat

Línia 2: Incrementar la coordinació i cooperació entre els àmbits social, sanitari, policial, judicial i associatiu, en relació a la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència de gènere

Millorar a nivell de ciutat l'eficàcia de tots els agents implicats en l'atenció a les dones víctimes de violència

1. Implementar un circuit local interdisciplinari amb participació de professionals del sector social, judicial, policial, sanitari, a nivell públic i privat, implicats en l'atenció a les situacions de violència
2. Elaborar i implementar protocols d'actuació i seguiment del tractament a les víctimes per a tots els agents implicats en el circuit
3. Promoure l'existència de punts d'informació als territoris, vinculats amb el circuit local, per tal de facilitar l'accés i l'atenció a les dones als diferents serveis
4. Potenciar el paper del Servei municipal d'atenció a les dones com a servei referent de ciutat, mitjançant la intercomunicació i coordinació amb els territoris, associacions que donen serveis a dones agredides, els cossos policials, els jutjats, ...
5. Organització d'una jornada d'intercanvi per tal de facilitar la posada en funcionament del circuit local

Disposar i actualitzar el mapa de violència domèstica i de gènere a la ciutat

1. Disposar d'un coneixement ampli dels serveis públics i privats d'atenció a víctimes de violència i de les dades sobre violència de gènere a la ciutat.
2. Elaboració del Catàleg de serveis públics i privats en l'àmbit de la violència de gènere amb dades actualitzades
3. Difondre els resultats del mapa sobre la violència de gènere a Barcelona als agents implicats

Impulsar els espais de coordinació estable en el que estiguin representats tots els àmbits professionals i socials relacionats amb la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència domèstica.

1. Establir una coordinació interprofessional estable entre l'àmbit policial, judicial, social i sanitari per l'anàlisi, seguiment i avaluació de les estratègies d'intervenció a la ciutat
2. Crear una taula tècnica sectorial per al disseny, aplicació i avaluació de les mesures del Pla per tal de garantir la informació i consens amb les estratègies del Pla

Impulsar accions formatives en l'àmbit de la violència de gènere a tots els sectors implicats (social, policial, jurídic, sanitari, associatiu)

1. Organitzar accions formatives específiques que facilitin l'aplicació de les estratègies preventives, educatives i assistencials del Pla
2. Incloure accions formatives dins els plans de formació permanent dels diferents agents implicats (cossos de seguretat, professionals d'atenció primària, professionals de sanitat,...)
3. Organitzar periòdicament jornades d'intercanvi intersectorial i interinstitucional

Línia 3: Promoure estratègies educatives, preventives i de sensibilització encaminades a aconseguir la zero tolerància a la violència

Promoure i donar suport als programes i projectes dels territoris entorn a la violència domèstica i de gènere.

1. Donar suport als projectes elaborats des dels districtes en relació a la detecció, prevenció i suport a dones que pateixen violència domèstica
2. Treballar conjuntament amb la taula de tècniques de districtes i amb els Consells de dones de districte, la “reaplicació” de bones pràctiques en altres territoris.
3. Potenciar l’organització de xerrades, col·loquis, tallers i d’altres accions encaminades a la difusió de les bones pràctiques, a la sensibilització i a la prevenció .

Impulsar la informació i la difusió de les estratègies, els serveis i recursos existents per tal que arribin als sectors de dones amb més dificultats d’accés a la informació

1. Dissenyar una campanya de sensibilització a la ciutadania i de detecció de conductes abusives a partir de les experiències existents
2. Elaborar i editar materials (tríptics, guies, fulletons...) per a la difusió i la informació a partir de les experiències existents (el llenguatge hauria de ser entenedor per a les dones amb baixa formació i en diferents idiomes).
3. Impulsar la realització i difusió de materials audiovisuals com a suport a les accions de sensibilització i prevenció.
4. Elaborar una WEB específica en diferents idiomes, amb informació referent a la violència, formes de detecció i recursos existents per a enfrontar-la

Donar suport a les iniciatives sorgides des dels col·lectius de dones, ONG’s i altres instàncies, entorn a la violència domèstica i de gènere.

1. Suport a les accions i projectes programats des de les dones i professionals de les entitats de la ciutat mitjançant línies específiques de subvencions
2. Programar, amb la col·laboració de les associacions de dones amb experiència en el tractament de la violència de gènere, accions informatives orientades a la sensibilització de entitats, AMPES, consells, associacions i altres.
3. Organització de jornades d’intercanvi d’experiències de treball entre associacions, professionals expertes, ONG’s

Promoure estratègies de treball amb els diferents mitjans de comunicació

1. Promoure l’elaboració d’un codi ètic als mitjans de comunicació per a la correcta utilització de missatges i la difusió de missatge vers la “tolerància zero”. Implicar en el procés al grup de treball de comunicació del CMBS.
2. Impulsar un premi específic o una línia dins altres premis, a periodistes que facin una tasca informativa sense prejudicis i amb llenguatge no sexista.
3. Aprofitar dates significatives (25 de Novembre, dia contra la Violència vers les Dones, 8 de març,...) per difondre missatges que promoguin el rebuig social a les conductes violentes en general i de denúncia de la violència de gènere.
4. Llançament de missatges publicitaris en radio, tv, transports, etc. amb l’objectiu de fer visible el fenomen de la violència i la necessitat d’implicació ciutadana per aturar-la.

Formació d’agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència.

1. Organització d’accions formatives adreçades a professionals i amb col·laboració amb les entitats especialitzades
2. Organització de jornades d’intercanvis de professionals i experts

Disseny d’estratègies educatives i de prevenció dins l’àmbit educatiu per promoure comportaments igualitaris i solidaris

1. Implicar a les institucions educatives en el disseny i l’elaboració de mòduls curriculars que fomentin els comportaments igualitaris entre nois i noies, el tractament d’estereotips que propicien la violència de gènere, etc.
2. Creació d’un premi en el 2on cicle escolar a treballs entorn al tema de la violència vers les dones i la violència en l’àmbit educatiu.
3. Potenciar cicles de xerrades informatives adreçades al personal docent, AMPAS, etc. en col·laboració amb associacions especialitzades.

4. Disseny i aplicació de tallers adreçats a infants i adolescents per a la detecció de conductes abusives i el desenvolupament d'habilitats per a la comunicació i la resolució de conflictes de forma no violenta, tant en l'àmbit de l'educació formal com no formal.